

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ กระทรวงการคลัง STATE ENTERPRISE REVIEW: รายงาน

สาขาสาธารณูปการ

การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.)
ประจำปี 2556 (1 ต.ค. 55 – 30 ก.ย. 56)

SOD ปรับปรุงโครงสร้างระบบประปาไปสู่ภูมิภาคอย่างทั่วถึง รวมถึงจัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำดิบให้เพียงพอ และบริหารต้นทุนให้มีประสิทธิภาพ

สถานะการดำเนินงาน

ไม่มีปัญหา

มีปัญหาบางเรื่อง

ระมัดระวัง

วิกฤติ

เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2554 กปภ. ได้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทย (TFRSs) ซึ่งปรับให้สอดคล้องกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS) ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อทางบัญชีต่อสินทรัพย์และหนี้สินในปีแรกที่มีการถือปฏิบัติตาม TFRSs ทั้งนี้ผลที่เกิดขึ้นเป็นเพียงผลกระทบต่อทางบัญชี อย่างไรก็ตามผลประกอบการ ของ กปภ. จากการดำเนินงานยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ข้อมูลทั่วไป

สังกัด: กระทรวงมหาดไทย

ประธานกรรมการ : นายสุพล พงษ์ทัตศิริกุล

กรรมการผู้แทน กค. : นางชนาทิพย์ วีระสืบพงศ์

ผู้อำนวยการ : นางรัตนา กิจวรรณ

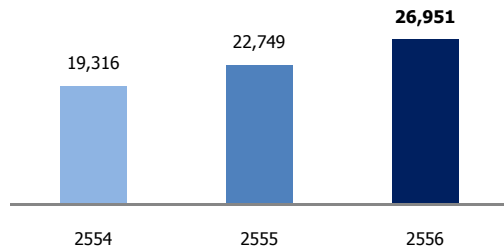
CFO : นางสาวอรพิน อัครนิกร

จำนวนพนักงาน : 7,394 คน

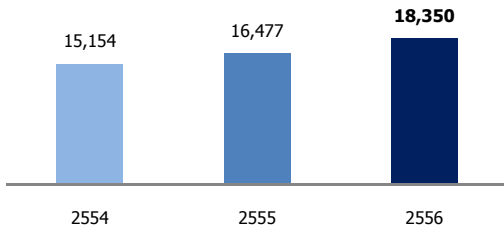
Website: www.pwa.co.th

ข้อมูลด้านการดำเนินงาน

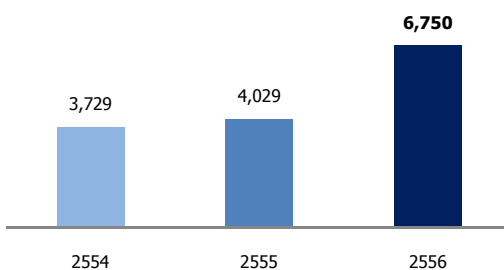
รายได้รวม 26,951 ล้านบาท

ค่าใช้จ่ายรวม 18,350 ล้านบาท

กำไรสุทธิ 6,750 ล้านบาท

● **ภาพรวมการให้บริการน้ำประปาทั่วประเทศ** : คริวเรือนทั่วประเทศมีจำนวน 22.7 ล้านคริวเรือน หรือคิดเป็นจำนวน 64.6 ล้านคน โดยมีน้ำประปาใช้แล้วจำนวน 18.8 ล้านคริวเรือนหรือคิดเป็นร้อยละ 82.7 โดย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถให้บริการน้ำประปาจำนวน 13.1 ล้านคริวเรือนหรือคิดเป็นร้อยละ 57.5 กปภ. สามารถให้บริการจำนวน 3.6 ล้านคริวเรือนหรือคิดเป็นร้อยละ 15 และการประปานครหลวงให้บริการจำนวน 2.1 ล้านคริวเรือนหรือคิดเป็นร้อยละ 9.3 ดังนั้นจึงมีคริวเรือนที่ยังไม่นำประปาใช้อยู่จำนวน 3.9 ล้านคริวเรือนหรือคิดเป็นร้อยละ 17.3

● **จำนวนผู้ใช้น้ำของ กปภ.** : แบ่งเป็นในส่วนของที่อยู่อาศัย 2.89 ล้านคริวเรือนหรือคิดเป็นร้อยละ 80 ราชการและธุรกิจขนาดเล็กจำนวน 0.50 ล้านคริวเรือนหรือคิดเป็นร้อยละ 14 และรัฐวิสาหกิจ อุตสาหกรรมหรือธุรกิจขนาดใหญ่จำนวน 0.21 ล้านคริวเรือนหรือคิดเป็นร้อยละ 6

● **อัตราน้ำสูญเสีย** : แนวโน้มอัตราน้ำสูญเสียของ กปภ. ในปี 56 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 28.31 เพิ่มขึ้นจากปี 55 อยู่ที่ร้อยละ 27 ซึ่งปริมาณน้ำผลิตจ่ายมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้อัตราน้ำสูญเสียมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน ดังนั้นควรมีการสำรวจสาขาหรือหน่วยบริการย่อยที่มีอัตราน้ำสูญเสียสูงกว่ามาตรฐานที่ร้อยละ 25 เพื่อปรับปรุงอัตราสูญเสียที่ลดลง และจะส่งผลให้อัตราน้ำสูญเสียโดยเฉลี่ยลดลง อย่างเช่น กรณีผู้ใช้ขนาด L (>40,000 ราย) มีอัตราน้ำสูญเสียเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 32.09 โดยสาขาที่มีอัตราน้ำสูญเสียมากกว่าร้อยละ 25 มีจำนวน 18 สาขา จากทั้งหมด 23 สาขา ในขณะที่ผู้ใช้ขนาด S และ M มีอัตราน้ำสูญเสียอยู่ประมาณร้อยละ 24 ส่งผลให้อัตราน้ำสูญเสียโดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 28

● **เงินลงทุนระหว่างปี 55-59** : มีวงเงินทั้งหมด 80,350 ลบ. โดยเงินลงทุนดังกล่าวมีเงินอุดหนุนร้อยละ 17 เงินรายได้และเงินกู้ร้อยละ 83 โดยในปี 57 กปภ. คาดว่าจะมีการลงทุนจำนวน 17,023.144 ลบ. โดยการลงทุนส่วนใหญ่เกี่ยวกับด้านการผลิตและจำหน่ายถึงร้อยละ 96.61 โดยมุ่งเน้นไปที่การลงทุนบริหารจัดการระบบจำหน่ายที่มีแรงดันน้ำและอัตราน้ำสูญเสียตามมาตรฐานที่กำหนดคิดเป็นประมาณร้อยละ 66

● **นโยบายการบัญชีที่สำคัญ** : กปภ. ได้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทย (TFRSs) จึงมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบันทึกบัญชีสำหรับการประมาณการหนี้สิน ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 37 (ปรับปรุงปี 2552) เรื่อง ประมาณการหนี้สิน หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นและสินทรัพย์ที่อาจจะเกิดขึ้นจากกรณีสัญญาแลกเปลี่ยนร่วมลงทุน ทำให้กำไรสะสมขาดทุนจำนวน 1,392 ลบ. ลดลงจากปี 55 ร้อยละ 72

ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ

ปีงบประมาณ

หน่วย: ล้านบาท

	2554	2555	2556	%Chg
ฐานะทางการเงิน				
เงินสด	4,268	6,757	9,890	46%
สินทรัพย์รวม	72,162	83,556	89,876	8%
หนี้สินรวม	60,302	55,036	57,727	5%
ทุนรวม	11,860	28,520	32,149	13%
กำไร(ขาดทุน)สะสม	(21,264)	(5,054)	(1,392)	-72%
ผลการดำเนินงาน				
รายได้จากการดำเนินงาน	18,138	21,175	25,124	19%
รายได้รวม	19,316	22,749	26,951	18%
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน	14,995	16,351	18,249	12%
ค่าใช้จ่ายรวม	15,154	16,493	18,369	11%
กำไรจากการดำเนินงาน	3,143	4,824	6,875	43%
ดอกเบี้ยจ่าย	1,903	2,227	1,832	-18%
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	0	0	0	0%
EBITDA	8,010	8,226	10,458	27%
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ	2,259	4,029	6,750	68%
อื่นๆ				
ค่าใช้จ่ายพนักงาน	2,569	2,902	3,019	4%
กำไร (ขาดทุน) จากอัตราแลกเปลี่ยน	0	0	0	0%
ค่าเสื่อมราคา/ค่าตัดจำหน่าย	2,964	3,474	3,840	11%
เงินนำส่ง/เงินปันผล	1,406	1,162	1,923	65%
เงินอุดหนุนจากงบประมาณ	1,004	1,238	1,448	0%
งบลงทุน (เป้าหมาย)	7,570	5,995	6,950	16%
งบลงทุนเบิกจ่าย	5,571	5,460	6,754	24%
อัตราส่วนเบิกจ่าย (%)	73.6%	91.1%	97.2%	
อัตราส่วนทางการเงิน				
ROA	3.13%	4.82%	7.51%	
ROE	19.05%	14.13%	20.99%	
D/E (เท่า)	5.08	1.93	1.80	
Net Profit Margin	11.70%	17.71%	25.04%	

ที่มา : งบการเงินเบื้องต้นประจำปี 2556

หมายเหตุ : ข้อมูลปี 2554 และ 2555 กปภ. ได้ปรับตามมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทย (TFRSs) ซึ่งปรับให้สอดคล้องกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS)

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ กระทรวงการคลัง STATE ENTERPRISE REVIEW: รายงาน

สาขาสารานุกรมการ

การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.)
ประจำปี 2556 (1 ต.ค. 55 – 30 ก.ย. 56)

นโยบายรัฐ

การดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล

1. กปภ. ดำเนินการตามนโยบายการใช้ทรัพยากรและความร่วมมือระหว่างกันของรัฐวิสาหกิจ เช่น การให้บริการน้ำประปาในพื้นที่รอยต่อระหว่าง กปน. กับ กปภ. และความร่วมมือระหว่าง 5 รัฐวิสาหกิจสาธารณูปโภค เพื่อจัดวางงบประมาณรายจ่ายและหนี้ค้างชำระ เป็นต้น
2. กปภ. ได้ให้ความสำคัญต่อการแก้ปัญหาภัยแล้ง เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ประสบปัญหาให้มีน้ำใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอตามข้อเสนอของคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.) โดยได้วางท่อขยายเขตจำหน่ายน้ำ (เพิ่มเติมประจำปี 2556) จำนวน 23 โครงการ ในพื้นที่จังหวัด จันทบุรี แพร่ เชียงราย และสุโขทัย ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติตามข้อเสนอของ กบอ. แล้ว

ข้อมูลอื่นๆ ที่สำคัญ

สัดส่วนค่าใช้จ่ายแยกตามลักษณะ	2555	2556	Growth	Portion
ค่าใช้จ่ายพนักงาน	2,732	3,019	10.51%	16.8%
ค่าซื้อน้ำ	6,839	7,245	5.94%	40.4%
ค่าไฟฟ้า	1,414	1,754	24.04%	9.8%
ค่าจ้างเหมาติดตั้งและวางท่อ	1,148	1,443	25.71%	8.0%
ค่าเสื่อมราคาและตัดจำหน่าย	3,076	3,571	16.09%	19.9%
ค่าซ่อมแซม	708	889	25.63%	5.0%
ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์	68	31	-54.94%	0.2%
รวม	15,985	17,952	12.31%	100.0%
รายการรายได้				
รายได้จากการจำหน่ายน้ำและบริการ	2555	2556	Growth	Portion
รายได้จากการจำหน่ายน้ำและบริการ	19,488	23,086	18.46%	86.4%
รายได้ค่าติดตั้งและวางท่อ	1,688	2,038	20.71%	7.6%
รายได้อื่น	1,072	1,264	17.95%	4.7%
รายได้เงินปันผล	347	317	-8.69%	1.2%
รวม	22,595	26,705	18.19%	100.0%

ต้นทุนและกำไรผลิตสุบจ่ายน้ำต่อ 1 ลบ. ม. (บาท)

ต้นทุนสุบจ่ายต่อ 1 ลบ. ม. (บาท)	2555 (ล้านบาท)	2556 (ล้านบาท)	%Change	%Portion
ค่าบำบัดและน้ำซื้อเอกชน	6,839	7,245	6%	40%
ค่าใช้จ่ายพนักงาน	2,717	2,902	7%	16%
ค่าไฟฟ้า	1,414	1,754	24%	10%
ค่าสารเคมี	286	338	18%	2%
ค่าวัสดุ	868	1,079	24%	6%
ค่าเสื่อมราคาและตัดจ่าย	3,412	3,642	7%	20%
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ*	1,153	1,259	9%	7%
รวม	16,689	18,219	9%	100%
ต้นทุนสุบจ่ายต่อ 1 ลบ. ม. (บาท)				
ปริมาณน้ำผลิตจ่าย (ล้านลบ.ม.)	1,461.90	1,523.79	4%	
รายได้จากการจำหน่ายน้ำและบริการ	19,488.18	23,086.31	18%	
รายได้จำหน่ายน้ำต่อ 1 ลบ.ม. (บาท)	13.33	15.15	14%	
กำไรต่อลบ.ม. (บาท)				
กำไรต่อลบ.ม. (บาท)	1.91	3.19	67%	

การประเมินผลการดำเนินงาน

ผลการประเมินเบื้องต้น ประจำปี 2556			
ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ค่าจริง	
1 ผลการประเมินประมาณการ/ระบบของรัฐวิสาหกิจ	191.5	222	
2 ผลการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ			
2.1 จำนวน กปภ. สาขาที่มีแรงดันน้ำเฉลี่ย	180	190	
2.2 คุณภาพน้ำประปา			
- กายภาพ (ร้อยละ)	96	100	
- เคมี (ร้อยละ)	96	99.12	
- แคมพิเรีย (ร้อยละ)	96	100	
2.3 ระดับความพึงพอใจลูกค้าต่อประสิทธิภาพในระบบการให้บริการของ กปภ. (ระดับ)	3	3.97	
2.4 กำไรจากการดำเนินงาน (EBITDA)			
- กปภ. ดำเนินงาน (ล้านบาท)	5,920	8,318	
- โครงการเอกชนร่วมลงทุน (ล้านบาท)	125	588	
2.5 EP ของ กปภ. เทียบกับเป้าหมาย (ล้านบาท)	0	3,188	
2.6 ความสามารถในการบริหารแผนลงทุน			
- ร้อยละของภาพรวมการเบิกจ่ายที่เกิดขึ้นจริง	90	97.19	
- ร้อยละความสามารถในการเบิกจ่ายตามแผน	90	92	
2.7 อัตราน้ำสูญเสีย (Water Losses)	27.5	28.31	
2.8 จำนวน กปภ. สาขาที่ควบคุมอัตราน้ำสูญเสีย (แห่ง)	12	20	
2.9 จำนวนครั้งที่หยุดจ่ายน้ำ (ครั้ง/หน่วยบริการ/ปี)	22	23	

ผู้จัดทำ: นางสาวปิยฉัตร รัตโนภาส

สำนัก : สำนักพัฒนาวิสาหกิจ 2

ผู้อำนวยการสำนัก : นางสาวจตุรสา กาญจนสาย

โทรศัพท์ : 0-2298-5880-9 ต่อ 6632

วันที่จัดทำ : 16 ธันวาคม 2556

วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

ผลประกอบการของ กปภ. ในปี 56 เพิ่มขึ้นจากปี 55 จำนวน 2,720 ลบ. คิดเป็นร้อยละ 68 เนื่องจากสัดส่วนการเพิ่มขึ้นของรายได้รวมมากกว่าสัดส่วนการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายรวม ส่งผลให้มีกำไรจากการดำเนินงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 18 ในปี 56 จำนวน 6,750 ลบ. เพิ่มขึ้นจากผลประกอบการ ปี 55 43 จากปี 55 และคิดเป็นร้อยละ 25 ของรายได้รวม

รายได้รวมเพิ่มขึ้น: รายได้รวมในปี 56 จำนวน 26,951 ลบ. เพิ่มขึ้นจากปี 55 จำนวน 4,202 ลบ. คิดเป็นร้อยละ 18 สาเหตุจากรายได้จากการจำหน่ายน้ำและบริการเพิ่มขึ้น 3,949 ลบ. คิดเป็นร้อยละ 18 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ใช้น้ำและปริมาณจำหน่ายน้ำส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำ และรายได้อื่นในปี 56 จำนวน 1,264 ลบ. เพิ่มขึ้นจากปี 55 จำนวน 201 ลบ. คิดเป็นร้อยละ 18 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของรายได้เงินอุดหนุนจากรัฐบาลตัดบัญชี รายได้ค่าปรับและดอกเบี้ยรับ

ค่าใช้จ่ายรวมเพิ่มขึ้น : ค่าใช้จ่ายรวมในปี 56 จำนวน 18,350 ลบ. เพิ่มขึ้น 1,873 ลบ. คิดเป็นร้อยละ 12 เนื่องจากการใช้จ่ายดำเนินงานและบริการเพิ่มขึ้น 1,578.24 ลบ. หรือร้อยละ 11 ส่วนหนึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นของวัสดุการผลิต และจากซื้อน้ำประปาจากบริษัทเอกชนตามสัญญาเอกชนร่วมลงทุน รวมถึงค่าใช้จ่ายวัสดุดำเนินการและซ่อมบำรุง ค่าจ้างและบริการในส่วนของการผลิตน้ำ อ่างมาตรการ และค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์รวมทั้งพลังงานที่ปรับตัวสูงขึ้น อย่างไรก็ตามค่าใช้จ่ายอื่นลดลง 24.98 ลบ. หรือร้อยละ 20 ส่วนใหญ่เนื่องจากการลดลงของเงินค่าปรับจ่ายคืน ขาดทุนจากการจำหน่าย และขาดทุนจากสินทรัพย์และวัสดุขาดรอสอบข้อเท็จจริง สำหรับต้นทุนทางการเงินลดลงเนื่องจากดอกเบี้ยจ่ายลดลงจำนวน 391 ลบ. คิดเป็นร้อยละ 17

สัดส่วนค่าใช้จ่ายแยกตามลักษณะค่าใช้จ่ายของ กปภ. ในปี 56 ค่าซื้อน้ำยังคงมีสัดส่วนสูงสุดจำนวน 7,245 ลบ. (ปรับตามมาตรฐานบัญชีใหม่ TFRSs แล้ว) เพิ่มขึ้นจากปี 55 คิดเป็นร้อยละ 6 และมีสัดส่วนในต้นทุนสุบจ่ายอยู่ที่ร้อยละ 40 ในปี 56 มีต้นทุนสูงจากรายการ ได้แก่ ค่าไฟฟ้าและค่าวัสดุ ที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 24 และต้นทุนรายการอื่นๆ มีการเพิ่มขึ้นส่งผลให้ต้นทุนสุบจ่ายต่อ 1 ลบ.ม. เป็น 11.96 เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 แต่อย่างไรก็ตามกำไรสุบจ่ายต่อลบ.ม. ในปี 56 เพิ่มขึ้นเป็น 3.19 บาท/ลบ.ม. คิดเป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ 67 ส่งผลให้ผลประกอบการเพิ่มขึ้น เนื่องจากการจำหน่ายน้ำเพิ่มขึ้นและราคาจำหน่ายน้ำเพิ่มขึ้น

สินทรัพย์ : เงินสดในปี 56 จำนวน 9,890 ลบ. เพิ่มขึ้นจากปี 55 จำนวน 3,134 ลบ. หรือคิดเป็นร้อยละ 46 เนื่องจากส่วนใหญ่เกิดจากเงินฝากประจำไม่เกิน 3 เดือน

อัตราส่วนทางการเงิน : ROA ROE และ Net Profit Margin เพิ่มขึ้นในปี 56 เนื่องจากผลประกอบการเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 68 และยังคงส่งผลให้ D/E ในปี 56 ลดลงจากปี 55

สรุปการดำเนินงานและข้อเสนอแนะ

สรุปการดำเนินงาน

● กปภ. จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2522 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมธุรกิจการประปา โดยการสำรวจ จัดหาแหล่งน้ำดิบ เพื่อใช้ในการผลิตจัดส่งและจำหน่ายน้ำประปา รวมทั้งการดำเนินธุรกิจต่อเนื่องเกี่ยวกับประปา กปภ. เป็นหน่วยงานที่ให้บริการน้ำประปาทั่วประเทศ ยกเว้น นนทบุรี กทม. สมุทรปราการ และส่วนที่อยู่ในการดูแลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีทำการ กปภ. 10 เขต 233 สาขา และ 357 หน่วยบริการย่อย โดยอัตราการผลิตรวม 5.76 ล้านลบ.ม./วัน ประกอบด้วย กำลังการผลิตของเอกชน 1.04 ล้านลบ.ม./วันที่ กปภ. มีสัญญาให้เอกชนร่วมลงทุน 12 โครงการ และกำลังการผลิตของ กปภ. อยู่ที่ 4.72 ล้านลบ.ม./วัน

ข้อเสนอแนะ

- ควรหาแนวทางการลดน้ำสูญเสียอย่างยั่งยืน โดยที่ผ่านมามีอัตราน้ำสูญเสียยังอยู่ในระดับสูง
- ร่วมมือกับ กปน. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการประปาแห่งชาติ
- กปภ. ควรเร่งวางแผนป้องกันผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เนื่องจากภัยพิบัติมีผลกระทบต่อกปภ. ทั้งในแง่ของ ต้นทุน รายได้ และการให้บริการ
- กปภ. ควรมีการจัดทำแผนแม่บทพัฒนาแหล่งน้ำดิบ เพื่อรองรับการขาดแคลนแหล่งน้ำดิบที่ใช้ในการผลิตน้ำประปา ทั้งนี้ แผนแม่บทดังกล่าว ควรเป็นแผนที่มีความต่อเนื่องและมีทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว อีกทั้ง ควรมีความสอดคล้องกับแผนในการแผนอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรน้ำของประเทศ